VIDA DE MOZART

TEMPORALS

Stendhal

Es difícil no sentir, en escoltar una peça de Mozart, una mena d'inhabitual alegria. És la mateixa que sentim davant el vol efímer de la papallona i davant la primera pluja que humiteja, per fi, la terra agostejada per l'estiu. És la felicitat de les coses simples, senzilles fins al punt de tornar-se màgiques. I no és d'estranyar que la sentim en els compassos de qui va compondre la major part de la seva música al seu cap i que només es va resignar a posar negre sobre blanc obres mestres com *Don Giovanni* un dia abans de la seva representació. Del nostre estupor davant d'aquesta alegria genial en donen fe les pàgines d'aquesta biografia, amb les que un desconegut Stendhal (1783-1842), que encara no havia escrit *El roig i el negre* ni *La cartoixa de Parma*, va iniciar la seva carrera literària el 1814.

VIDA DE MOZART

Stendhal

Traducció de
Montse Vancells Flotats

NED
ediciones

Índex

Carta 11

Capítol primer. Sobre la seva infància 13

Capítol segon. La continuació de la infància de Mozart. 41

Capítol tercer 47

Capítol quart. 61

Capítol cinquè 69

Capítol sisè 75

Capítol setè. 85

Carta sobre Mozart 97

Carta

Venècia, 21 de juliol de 1814.

Em vau demanar, estimat amic, una ressenya sobre la vida de Mozart. Vaig informar-me respecte al millor material disponible sobre aquest home cèlebre i, posteriorment, em vaig prendre la molèstia de traduir-vos la biografia que va redactar el senyor Schlichtegroll. Em sembla que està escrita amb candidesa; us la presento i us demano que en disculpeu la senzillesa de l'estil.

Capítol primer
Sobre la seva infància

El pare de Mozart fou qui va exercir la més gran influència en el destí extraordinari del seu fill, ja que va nodrir i segurament va modelar el seu talent natural; per tant, és necessari que primer li dediquem unes paraules. Leopold Mozart el vell era fill d'un enquadernador d'Augsburg; va estudiar a Salzburg i el 1743 va ser admès com a músic del príncep arquebisbe de Salzburg. El 1762 va esdevenir director adjunt de la capella del príncep. Com que les funcions del seu càrrec no li ocupaven tot el temps, impartia classes de

composició musical i de violí a la ciutat. Fins i tot va publicar una obra titulada *Versuch*, etc., o *Assaig sobre l'ensenyament racional del violí*, que va tenir molt d'èxit. S'havia casat amb Anna Maria Pertl, i s'ha assenyalat, com a circumstància digna de l'atenció d'un observador perspicaç, que aquesta parella, que va donar a llum un artista tan meravellosament dotat per a l'harmonia musical, era admirada a Salzburg per la seva destacada bellesa.

Dels set fills d'aquest matrimoni, només en van sobreviure dos: una filla, Maria Anna, i un fill, del qual estem a punt de parlar. Joannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart va néixer a Salzburg el 27 de gener de 1756. Uns anys més tard, el pare de Mozart va deixar de fer classes a la ciutat i va decidir dedicar tot el temps que li permetien les seves obligacions amb el príncep a supervisar en persona l'educació musical dels seus dos fills. La filla, que era una mica més gran que Wolfgang, es va beneficiar molt de les se-

ves classes i, en els viatges posteriors que va fer amb la família, va compartir l'admiració que inspirava el talent del seu germà. Finalment es va casar amb un conseller del príncep arquebisbe de Salzburg, triant la felicitat domèstica en lloc de la fama que reporta un gran talent.

El jove Mozart tenia uns tres anys quan el seu pare va començar a fer classes de clavicordi a la seva germana, que llavors en tenia set. Mozart va mostrar immediatament la seva sorprenent aptitud per a la música; li proporcionava un gran plaer buscar terceres al piano, i res no podia igualar la seva alegria quan aconseguia aquell acord harmoniós. A continuació entraré en un detall minuciós que, suposo, pot ser d'interès per al lector.

Quan tenia quatre anys, el seu pare va començar a ensenyar-li, com aquell qui juga, uns quants minuets i altres peces de música; aquesta activitat era tan agradable per al mestre com per a l'alumne. Mozart tardava una mitja hora a aprendre un mi-

nuet i poc més del doble una peça més llarga. Immediatament després, les tocava amb la màxima claredat i amb un ritme perfecte. En menys d'un any va fer un progrés tan ràpid que, als cinc anys, ja componia petites peces musicals que interpretava per al seu pare; i el pare, per tal d'atiar el talent naixent del fill, va tenir la gentilesa de transcriure-les. Abans que el jove Mozart desenvolupés l'afició per la música, gaudia tant de tots els jocs propis de la seva edat que, si li despertaven l'interès, podia arribar a sacrificar els àpats. En tot moment mostrava un cor sensible i una ànima amorosa. Podia arribar a preguntar a les persones que s'ocupaven d'ell fins a deu vegades al dia: «M'estimes molt?», i quan, de broma, li deien que no, se li omplien immediatament els ulls de llàgrimes. A partir del moment en què va descobrir la música, la seva afició pels jocs i les diversions pròpies de la seva edat va desaparèixer; de fet, perquè aquestes diversions l'engresquessin, havien d'impli-

car la música. Un amic dels seus pares sovint gaudia de jugar amb ell: de vegades feien una processó amb joguines d'una habitació a l'altra; i el qui no portava res cantava una marxa o la tocava amb el violí.

Durant uns mesos, Wolfgang es va concentrar tant en les tasques escolars ordinàries de la infantesa que van passar per davant de tot, fins i tot de la música. Mentre aprenia aritmètica, els pupitres, les cadires, les parets i fins i tot el terra apareixien coberts de números dibuixats amb guix. Gràcies a la seva vivesa mental s'apassionava fàcilment per tots els nous temes que se li presentaven. La música, però, aviat es va tornar a convertir en el centre dels seus estudis; va fer un progrés tan vertiginós que el seu pare, tot i que sempre era amb ell i estava en disposició d'observar de prop el seu avenç, en més d'una ocasió el considerava un prodigi.

L'anècdota següent, explicada per un testimoni presencial, demostrarà el que acabem d'exposar. Un dia, el pare de Mo-

zart tornava de l'església amb un amic seu; va trobar el seu fill escrivint.

—Però què hi fas aquí, fill meu? —li va preguntar.

—Estic component un concert per a clavicordi. Ja he acabat gairebé el primer moviment.

—Deixa que vegi aquest gran garbuix.

—No, si us plau, encara no l'he acabat.

Malgrat això, el pare va agafar el paper i li va ensenyar al seu amic un embolic de notes gairebé il·legibles entremig de les taques de tinta. Al principi, els dos amics van riure de bon grat d'aquells gargots; però aviat, quan el pare Mozart el va mirar de prop, va clavar els ulls a la partitura una bona estona, i finalment se li van omplir de llàgrimes d'admiració i joia.

—Mira, amic meu —va dir, commogut i somrient—, com tot està compost segons les regles; és una llàstima que no puguem fer servir aquesta peça, perquè és massa difícil i ningú no la podria tocar.